

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
 Na pol roka — — — — 1 " — "
 Na štvrt roka — — — — " 60 "
 Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor :

Dr. JOZEF JANDA.

*Redakcia a vydavateľstvo : Budapest,
 VIII. ker., Józsefkörút 35.*

sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
 pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedneho 5 stĺpcového malého riadku je
 10 kr. Rukopisy sa naspak nedávajú.

M. N. MUZEUM KUNYI, JAR
 Hirtlap-Könyvtar
 Köveskapló
 1898. 2335

Matko predivná a Kráľovno anjelov, oroduj za nás!

Ctení čitateľa kresťanskí!

áme to šťastie teraz uvedomiť ctených čitateľov že som prevzal ľudový týždenník „Kresťana“ od pp. Mikuláša *Lepsényiho* a Gerharda *Németha*. Od dnešného dňa ja som majiteľom a vydavateľom Kresťana. Preto som to učinil, aby žiadosti, nárokom a požiadavkám cteného obecnstva tým dokonálejšie vyhovel sa mohlo.

A práve z tejto príčiny prosím ctené čitateľské obecnstvo, aby každý, kto by dačo mal proti expedicii alebo hocktorej inej záležitosti Kresťana, ku mne sa obrátil, a síce *rovno ku mne*. Ubezpečujem ctené obecnstvo, že všetkým reklamaciám a iným oprávneným požiadavkám *hneď a akurátne vyhoviem* a všetky záležitosti do poriadku donesiem.

A ponevác tento týždenník je povolany na Horniakoch rozširovať a zastávať zásady a záujmy ľudovej strany, spolu ale i preto, že čistý výnos až do poslednieho haliera sústrednej pisárni ľudovej strany pripadne; ponevác tedy nie blaho jednotlivcov, lež záujmy obecné sú v otázke: nech je mi dovolené *všetkých ct. čitateľov a priateľov* prosiť, aby všetci vynasnažovali sa nielen svojimi predplatkami podporovať „Kresťana“, lež i druhých známych a privržencov nakloniť, aby aj títo predplatili a predplatiteľov sbierali.

V najsladšom Srdci Ježiša. V Bpešti (VIII., József-körút 35). 30 júna 1898.

Ján Molnár,

pápežský prátlát, vyslanec.

Jubiläum Kresťanstva.

Rlesaj srdco kresťanské, raduj sa celý svet kresťanský; veľkú pamiatku, neprímerateľne vážne jubiläum ti pripomínam. Nie o menšej veci, jako o 1900 ročnom jestvovaní, panovaní kresťanstva je v tomto článku reč. Už len raz sa má koleso rokov obrátiť, aby sme mohli povedať, že 1900 rokov je už za chrbátom kresťanstva.

A veď je to veľká vec.

Dvanásť väčším dielom rybárov (apoštolov) rozširovalo učenie Krista; behom 300 rokov ohňom mečom kynožilo pohanstvo kresťanov na toľko, že za tých 300 rokov nie menej, ako 14 millionov kresťanov bolo násilne usmrtené. Všelijaké sekty, bludy, kacirstvá ešte i pod ochranou panovníkov bojovaly proti cirkvi Kristovej, proti viere kresťanskej od najprvších časov až doposiaľ; a hľa tu sme, kresťanstvo jestvuje, kresťanstvo panuje, kresťanstvo sa šíri.

Nedarmo povedal Kristus Pán, že on je s nami až do končín sveta. Hej! jeho ochrana, jeho pomoc neraz podivným spôsobom napomáha cirkev, aby jej učenie neporuženo sa

zachovalo a žiadnou protivnou mocou a diabolskou zlostou udusené nebolo a na všetky strany sa rozširovalo. Hovorí sa, že kde je potreba najväčšia, tam je pomoc Božia najbližšia. Veru zvlášte na kresťanstvo môžeme tieto slová vzťahovať. Medzi tými najväčšími nebezpečenstvami, v tých najtuhších prenasledovaniach neraz celkom neočakávano celý svet prekvapujúcim spôsobom zamiešal sa Boh do behu vecí; a práve to, čo za zkažu cirkve pokladal svet, obrátil k jej pospechu a chosňu i rozkvetu.

Kristus Pán predpovedal, že brány pekelné nepremôžu cirkev (kresťanskú). A hľa v duchu predstaví si môžeme 19 storočí z minulosti cirkve bez toho, že by sme takej doby našli, kde by ju zlý duch bol prevládal. Nepodarilo sa zlému duchu jej učenie zkažiť, nepodarilo sa mu ju do bludu uvrhnúť, nepodarilo sa mu ju podriaďiť svojmu otrockému jarmu. Čo Kristus Pán slúbil, vyplnilo sa, zlý duch neprevládal, neutlačil kresťanstvo; čo náš Spasiteľ predpovedal, to má platnosť až do končín sveta.

Radosťou vítané má byť nami 1900 ročná pamiatka jestvovania kresťanstva z mnohých príčin.

Kresťanstvo v mnohých ohľadoch je opravdivým požehnaním ľudskému pokoleniu.

Zakiaľ pohanstvo panovalo, istá trieda ľudí, tak zvaní otroci v hroznom, pošutovania hodnom stave sa nachádzali. Otrokom neboli za človeka považovaní, otroka si za peniaze mohol kúpiť človek, ako hocaké zviera; keď pán otroka trápil, ten chudák nemohol ísť na žalobu, keď pán otroka zabil, neboli trestaní čo vrah. A v takom pošutovania hodnom stave nachádzali sa milióny a milióny ľudí, a to nielen medzi barbarmi, lež aj v krajinách tých najvzdelanejších národov. Tak vyzeral obraz spoločnosti za pohanských časov pred kresťanstvom. Otroctvu kresťanstvo spravilo koniec, ktoré hlásalo, že každý človek je stvorený na obraz Boží.

Manželka a deti celkom závisely od hlavy rodiny, od otca, ktorý celkom tyransky mohol s nimi zachádzať. Kresťanstvo v duchu Kristovom poučilo pokolenie ľudské, že otec je síce hlavou, ale nie tyrantom rodiny; moc jeho obmedzená je zákonom prírody a zákonom Božím, dľa ktorých otec nikdy nesmie prestúpiť hranice spravodlivosti a lasky. Blažený rodinný život len takto je možný.

Kresťanstvo poučilo aj panovníkov, že oni nielen práva, ale aj povinnosti majú; a jednotliví poddaní tak, ako aj celé národy nielen povinnosti, ale aj práva majú. Panovník dľa učenia kresťanského je nielen pánom ale aj otcom národov sebe poddaných; a tak ako dobrý otec s deťmi, tak musí zachádzať aj panovník so svojimi poddanými. Koľkokrát sa to stalo, že po cestách nespravodlivosti chodia- ceho panovníka priviedol pápež na cestu spravodlivosti pripomenúc mu, že jedným zodpovedným bude pred Bohom za to, ako užíval svoju moc a vysokú hodnosť. Ejhľavplyv kresťanského učenia ešte aj na tých najvyšších hodnostároch!

Kresťanstvo aj iným mnohým hriechom zamedzilo cestu. Pohanstvo veľa si dovoľilo; pohania ešte i svojich božikov ctíli hriechami (krádežou, obžerstvom, smilstvom atď.) tedy samé pohanské náboženstvo povzbudzovalo ľudí k hriechu. Kresťanské náboženstvo nikdy na žiaden pád nedovolí hrešiť. Siatosť života, čistota mravov, sú tie veci, proti ktorým nikdy nič nedovolí činiť kresťanské učenie.

Kresťanské učenie káže bližného milovať, zlé s dobrým odplácať, milosrdným byť, v hneve nesotrvávať; atď.

Obraz spoločnosti je celkom inakší, ako za pohanských časov; duch lásky, duch bohabojnosti, duch čistoty a sebazaprenia keď aj nie všade, ale od Kristových časov vždy sa nachádzal na svete.

Pripravujme sa tedy k 1900 ročnému jubileumu kresťanstva, ktoré tak prajne zmenilo a chovanie sa pokolenia ľudského. Slávme čistým srdcom túto utešenú pamiatku tak, ako nám to od svätého otca nariadené bude. Bohu ďakujeme, že kresťanstvo založil a behom toľkých stoliť k dušnému spaseniu premnohých ľudí zachoval.

Keď sa meniny slavia, deň narodenia slávne odbavuje a iné malicherné príležitosti slavia: nesmieme byť ľahostajní, nesmieme byť chladní pri tejto veľkolepej pamiatke kresťanstva.

Jurko Sándorffy.

POLITICKÉ CHÝRY.

Sústredná pisáreň ľudovej strany nenachádza sa už od 3. rája tam, kde predtým bola; kto by jej chcel písať, pod týmto nápisom to musí činiť: *A néppárt országos központi irodája Bpest, VIII. Józsefkörút 35. (1. em. 2. ajtó).*

Uhorské pomery. Nedelňajšie číslo neodvliackeho denníka „Egye értés“ píše, že v istej obci sotva je človek, ktorého by neboli doposiaľ vyzačovali pán notár, ba vraj i strelil na pokojných občanov; za každú maličkosť nechá bičovať a trestať občanov. A keď sa chudáci obrátia k vyššej vrchnosti, len nové neprijemnosti si pritiahnu. Furmanovi Vajnovi rozkázal, aby hneď zapriahol a zaviezol ho do A. Árpáša. Ten povedal, že hneď to nemôže učiniť, lebo inú robotu má. Nato notár hodil sa naňho a začal ho drhnúť. Neskoro v noci stretol sa s rychtárom obce - pretože ho tento po tme nepoznal, tedy ho ani ne- pozdravil. Notár ho začoval a keď sa bránil, strelil naňho. Patričná vrchnosť ešte si nepostarala o to aby dľa zásluhy trestaný bol len notár.

Hlavný minister Bánffy už sa navrátil do Budapešti z Herkulesových Kúpeľov. Jako sme počuli, ešte viac má na sebe liberálnej tučnosti, nežli predtým; tedy ešte liberálnejšie bude šafatiť.

Dedič trónu Fraňo Ferdinand za manželku si vezme z Welfovského kmene pochádzajúcu kňažnu Mariu Lujzu, ktorá ešte len 17 rokov má. A neobyčajne krásna je. Ona je protestantkou, lenže pred sobášom navráti sa do lona cirkve katolíckej.

Spolkový život katolíkov v Nemecku. V Nemecku je veľa spolkov pre katolíckú mládež; a síce 447. V samom Prusku je 347, v Bavorsku 37, v Badene 22 v Lotharingii 40. Tieto spolky sú veľkou prekážkou v ceste rozširovania socializmu, a práve preto v katolíckych okresoch nezvolili ani jedného socialdemokratu.

To je privčias. V Saxsku viac žiakov vyhodili zo škôl, ponevác účasť brali na socialistaických shromaždeniach. Medzi nimi ani jeden nenie katolíkom.

Noví hussíti. Huss takým obnoviteľom viery bol v Česku, jako Kalvín vo Švajčiarsku. Hussoví privrženci zas dvíhajú svoju hlavu. Ich časopisom sú „Národní Listy“, v ktorých by radi pripravili pôdu tomu, aby socha sv. Jána Nep. v predmestí Prahy Pankráci sa nachádzajúca zmenená bola v sochu Jána Husa arcikacíra to takého, jakým bol Kalvín. Nádej máme, že tamjší katolíci postavia sa na nohy a ne nechajú sa ohrožovať.

Židia v ruskom Poľsku. Politické predstavenstvo vo Varšave vydalo nariadenie, aby sa všetci židia vysťahovali za 24 hodín, ktorí vo Varšave a na jej okolí bydlia. Židia zidali prosbu proti tomu, ale sotva bude mať tá prosba výsledok.

Vlastizradca Dreyfuss ešte vždy má priateľov vo Francúzsku, ktorých ale kapitálne vyplatil v snemovni krajinských vyslancov francúzsky minister obrany Cavaignac. Minister obrany medzi iným povedel, že vláda celkom isto vie, že Dreyfuss je vlastizradcom, lebo absolútne dôkazy má v ruke, Ministerstvo vraj nedopustí, aby i ďalej týmto škandalom znepokojovaná bola krajina. Po reči ministraproti dvom s 572 hlasami bol prijatý návrh Deroulédeov, aby reč ministra vytlačena a v každej obci verejne vyvesena bola.

V Rusku cár Mikuláš vydal nariadenie, následkom ktorého cudzím, zlášte ale židom nemožno je pozemky si nadobývať. — Cudzozemským kresťanom dovoľuje síce kupovať pozemky pre dielne, bane atď. ale vždy je potrebné odobrenie provincialného predstaveného. Židia ale nijako a pod žiadnou podmienkou nesrejú nové pozemky kupovať. V Rusku tedy veľmi tesno je to so židami. Naša vlasť je opravdivým rajom primerano k Rusku. No však uvidíme, koľko pribudne vsťahovalcov ráľedkom tohoto nariadenia u nás!

Ubohé Španielsko zle si stojí. Všetky vojenské parolode má zpusôšené; pomoc vojska a potraviny nemôže skytnúť v Kube bojujúcim utápeným vojakom. Vojra nemôže už dlho trvať. Španielsko samo nenie pokojné. Ľud je celkom poburený následkom nehodnej vojny v Kube. Kráľovna i so synom ale neopustila hl. mesto Madrid, a tak ani Španielsko. Ministerpredseda Sagasta veľké prípravy čini, aby revolúcia nemohla vypuknúť, vypukne-li, aby ju hneď mohol utlačiť. Veru! Španielsko, ktoré behom toľto sto rokov na všetky strany tak bohatými ostrovami vládlo, celkom iráč by si mohlo s'áť, keby ho nebolo na žobrácku palicu dovedlo nesvedomité panovanie liberálov a zednárov. Liberálne šafarenie nikde nenie sprevádzané požehnaním B. žim.

Páni a žobráci.

Spoločnosť ľudská pozostáva z rozmanitých údov. Jedni sú predstavenými, druhí poddanými; jedni telesne pracujú, druhí duševne; jedni sa dobre majú, druhí skoro mrú od hladu, a málo sa najde takých, ktorí by boli rovna-

kými. Takto to bolo vždy a aj bude; rozdiel musí byť medzi jednotlivými údami spoločnosti ľudskej; lebo mnohí so svojou usilovnosťou sa vyšvihnú, hlavný zástoj hrajú, vedia zosožniť tie poklady, ktoré od Všemohúceho dostali: kde druhí ich na úhore nechajú, zabudnú na to, že len tak sa stanú statočnými občanmi vlasti, keď s usilovnosťou a spravdnosťou vynikajú budú, a takto si nadobudnú to, čo jak k dušnému, tak i k telesnému živobytiu im je potrebné.

Lenže nie o tomto je reč; inšie sa nám predstavuje v terajšej spoločnosti ľudskej, čo zarmúti statočného občana. Páni a žobráci sú v terajšej spoločnosti ľudskej, ktorí nie s usilovnosťou a čestným spôsobom prišli k bohatstvu: a naopak, tí, ktorí sú zničení aj pri najväčšej usilovnosti a čestnom šmýšľaní na žobrácku palicu prišli. Príčina tohoto je beh sveta, a zásady svobodo-myselnej vlády, ktorá nezná položenie občanov. Nechce im pomôcť, prenasleduje spravdnosť, vyznačuje hriech a potupuje cnosť.

Lebo ktorí-že sú páni na teraz v Uhorsku? Židia; títo majú moc takú s bohatstvom nesvedomitým spôsobom nadobudnutým, ktorá je v stave premôcť všetko. Niektorí ich zastávajú a to tvrdia, že sú usilovnejšími, ako statní občania vlasti našej. Jako? S'áď ste sa presvedčili, milí čitatelia o tomto? Videli ste dakedy usilovno a svedomito žida pracovať? Znáte takých ktorí by boli tak mozoľovali, ako vy? Horkyže; keby ste vy len s takou usilovnosťou pracovali, ako oni, dozaista by ste neboli vstave vychovať vaše malé dietky, a prv by ste po žebraní museli ísť, jako primeraný kúšтик chleba vašiemu živobytiu vyhľadali. Čo je teda príčinou nášho úpadku a jejich moci? S'áď väčšia rozvažitosť, osvietený rozum, vznešené zásady, podľa ktorých čestným spôsobom takto sa vyšvihli? Nie; veď učencov židovských primerane k tomu veľkému počtu vážnych mužov kresťanských je tak málo, že ich ani do povahy nemôžeme brať. Čo je predsa príčinou toho, že oni sú páni, a my sme žobráckmi? To, že u nich je väčšia profikanosť, zastáva ich vláda, vo všetkom podporuje: nás ale kde môže, tam nivočí, práv našich ozbija, a nestará sa, či dnes, lebo zajtra, nevezmeme žobrácku palicu do ruky.

S'áď niektorí prehnánym budú držať toto presvedčenie, ale to nič nerobí; zkusenosť to dokazuje, že sa veci tak majú, a toto je dostatočne. Či nevidíme každodenne, aký zástoj hrá vláda, keď je o židoch reč? Či neprenasleduje každého, kto sa len smelšie slovo opováži povzdvihať proti nim? Či nemajú pred-

nosť, keď licenciu pýtajú a hlasy sa popisujú? Či ich nezádáva pri každom pohnutí, ktoré by im mohlo len trošku zaškodiť? A toto je všetko málo. Či im neotvára školy kresťanské, aby sa tam mohli často aj zdarma vycvičiť? Či im neotvára siene zákonodarské? Či ich neprijíma s tou najväčšou vďačnosťou, keď je reč o jejich zisku? Či si ruky s nimi nestiskujú vďačne jej zastupitelia? Či ich nevyznačujú tí páni, ktorí našich sedliakov len za hlúpých Slovákov džia?! A prečo to všetko? Lebo majú groše, peniaze, s ktorými zaslepia oči ne jeden ráz aj tomu najstatočnejšiemu.

Mnohí vyslanci vo svojej zaslepenosti na to sa odvolávali, že židovstvo je schopnejšie kupectvu, ako kresťanskí občania vlasti našej. Nuž títo rozprávali o takej veci, ku ktorej zhola nič múdreho nevedeli povedať! Dajte tie výhody kresťanským kupcom, ktoré majú židia, a uvidíte, že o mnoho lepšie bude kvitnúť kupectvo v Uhorsku! Napomáhajte kresťanských kupcov a priemyselníkov, aby oni neboli vystavenými svobodnému zápasu, ktorý u nás panuje; obmedzte prepiatosť židovských švindlerov, ktorí kedysi handry sbierali u nás a s pišťalkou chodili: a presvedčíte sa, že naši občania o mnoho schopnejšími budú, ako tí cudzozemci.

Či nevidíte, ako hynieme? Či vás nič není v stave na pravú cestu priviesť? Či už viac nemáte citu spoluútrpnosti a sústrasti ku svojim rodákovi? Židia panujú nad nami a bohatstvom oplývajú: my ale na mizinu vychádzame. Jejich pánština nemá hraníc; všade sa do predku tisknú, a Uhorsko na židovskú krajinu chcejú priviesť. Páni sa obrátili na žobrákov, a žobráci sú páni. Snáď nie je tak? Kde sa podely tie veľké pánstva, ktoré toľkí veľstatkári mali? Kde sú tie krásne domy, ktoré kedysi označovali zámožnosť občanov? Kde sú tie majetky, na ktorých stá a stá robotníkov kresťanských so svedomitou prácou si vyhľadávali chlieb svoj? Všetko je v židovských rukách; oni sú páni, a my sme poddanými, ba na vnivoč privedenými bedármi.

Nuž páni naši rozmyšľajte o tomto! Vy úradníci, ktorí toľké platy berete, rozvážte si toto položenie! Čo boli vaši predkovia, a čo ste vy? Ako tí žili, a ako žijete vy? Čo ste vy, a čo budú vaše dietky? . . . Sú toto vážne otázky v takom žobráckom stoly, ako je naše. Veď aj vy ste bedári, lebo musíte na priek vášmu presvedčeniu, židovský vplyv podporovať! Smelo môžeme povedať, že vy nemáte samostatnosti, a jak sa ju kto opováži hlásať, veľmi ľahko prinde o ňu; chytro sa stane z pána žobrákom. Je toto stoly najväčšieho

pánstva, a najmizernejšieho žobráctva, ktorému podobné snáď ešte nejestvovalo v dejepise našom. Páni sú žobrákmi, lebo nemajú samostatnosti svojej; a žobráci sú preds páni, lebo vysoko stoja nad tam tými z ohľadu morálneho.

Kto nechce toto uznať, ten nech sa presvedčí. Nech skúma našich úradníkov a pánov, a uzna, že pravdu hovoríme. Nič nechceme prepiato brať; pri všetkom len pravdu máme pred očami. Že pánstvo to, s ktorým sa vystatujú nič nestojí, vie každý; taki bedári sú oni, ktorým podobných málo najdeme vymínajúc jejich presvedčeniu protiví, jak nechcú prinšť o službu. Jejich potomci budú kedysi podnožie židovstva, jak sa to nepremení, a oplakávať budú nedbanlivých otcov viny.

O tak smutno nevyzeralo ešte nikdy v Uhorsku! Jedno je však potešiteľné, že žobráci sú opravdivými páni, a títo bár o všetko prišli, nedajú sa zapredať. Málo ich je; ale títo slepia oči všetkým tým, ktorí nemajú vyššieho smýšľania. Morálne stoja nad nimi, a hanbiť sa musia, keď sa s nimi stretnú. Prosia sa im, keď sú voľby, bozkávajú, objímajú hlúpých sedliakov, ktorých by inokedy za žobrákov držali! Sľubujú im, čo len chcú; mosty, železnice, kukuricu, zemiaky, fabriky a P. Boh vie ešte čo, len aby preukázali, že sú žobrákmi, ako oni. Za bratov ich sa vydávajú, navštvujú ich, ako slepi žobráci prosiac ich, aby im pomohli k víťazstvu. Sami židia sa uponižia len, aby mohli bár žobrácky, ale predsa zvíťaziť. A koľko ich podkúpia! Koľkých spravia sebe podobnými žobrákmi, ktorí zas druhých privedú do tábora jejich!

To, že takto na posmech sveta vyndú, nič nerobí; liberalismus je k víťazstvu privedený, a toto je dostatočné. Či stá a stá podplatia k politickej nemravnosti privedú, to ich netrápi. Veď ich viac ožebračili, keď popisovali voličov, môžu teda aj toto previesť. Lenže sa veľmi klamú; ľud bár ožebračený politične, nedá sa zničť, a radšie vezme kapsu na pleco a žobrácku palicu, aby nezapredal to, čo je najvzácnějšíe pri ňom: svedomie svoje. On je toho povedomí, že radšej chce zhynúť, ako sa má dať zapredať: a v tomto sa javí jeho duševná sila. Opovrhne peniaze, bár vie, že ich potrebuje; nenávidí nepravosť, lebo sa to protiví jeho presvedčeniu; pluje nad tým, keď takéto lotorské kúsky páchať vidí tých, ktorí by mu mali so svedomitosťou a spravdnosťou vzorom a príkladom slúžiť.

Najneohrozenejšíe sa drži skoro všade remeselnícka trieda; táto dáva príklad, jako máme opovrhnuť pánov, ktorí sú žobrákmi, a ako

máme aj znivočenie naše svedomie najprv do povahy brať. Ona nemá už čo hľadať; jn znivočili tak, že naozaj žobrátku palicu môže brať do ruky: a predsa pevne stojí. Od tejto závisí všetko. Keď tá prinde k právam svojim, ktoré kedysi mala, povzdvihne sa aj sedliactvo, a brániť bude práva svoje proti nesvedomitým úradníkom a bezočivým židom. Nič nám netreba, len stálo vytrvať, a víťazstvo musí nasledovať. Moc židovská padne, keď my kresťania budeme spoludržať. Žobracká palica vydobyje zas práva svoje; my nebudeme viac sa prosiť nikomu, a vyslobodíme aj pánov z toho politického žobractva, v ktorom sú postavenými.

Hore sa teda do práce! Nech sme už raz pánmi, nielen žobrákmi, a nech sa tí političní žobráci, ktorí s v skutočnosti tak obratia na takých, ako sme my skrz podvod a klam jejich; lebo len takto bude z novu narodenie v Uhorsku nasledovať!

Ján Žilinsky.

Sbierka milodarov

na ciele slávnostnej poklony koncom XIX. a počiatkom XX. storočia vydržiavať sa majúcej. (Pokračovanie).

Skorupa Jozef, Anna a Matlon Ján (V. Bobrovec) 8 korún; Fraňo Gavalda 2 koroni; Štefan Kandra (Eperjes) 33 kor. 80 hal.; Ján Pik (Prievidza) 2 kor. 10 hal.; Štefan Chyba (Bre ovica) 4 kor. 60 hal.; J. Kapitán 90 hal.; dr. J Jarda 6 kor.; vykázaná summa 1105 kor. 48 hal. Do bromady: 1162.88.

V Ppšti, 14. j la r. 1898.

Dr. Jozef N. Janda.

Kresťanskí roľníci.

Boh nemohol dať každému jednaké zamestnanie, jednaký život.

Príčinu toho hľadať treba v nás ľuďoch.

Človek totižto, ktorý v spoločnosti žije, také rozličné a mnohonásobné potreby má, že sám by nebol v stave vyhovieť im.

Jeden človek je len jedným človekom; a dobre múdrou vtipnosťou sa hovorí, že pre jedného človeka dostačí jedno remeslo sa naučiť.

Lenže človekovi potrebný je aj chlieb, odev; ba i na to je utisnutý, aby mal dakoho, kto by jeho právo zastal, a je-li chorým, aby ho mal kto kurovať atď. atď.

K vyhoveniu týmto všetkým potrebám naozaj nedostačí jeden človek.

Preto dal Boh ľuďom rozličné druhy života; každý má iný kruh účinkovania, inú povinnosť v živote.

Aj zamestnanie robotníka je od Boha.

Aj robota roľníka je od Boha.

Ba musíme to povedať, že roľníci tie najlepšie a najpotrebnejšie služby konajú pokoleniu ľudskému.

V otčenáši modlíme sa, aby nám láskavý nebeský Otec náš udeľoval to, čo je nám v živote najpotrebnejšie: vzdajší čili každodenný chlieb.

A dobrý Otec náš nebeský aj dáva ľuďom chlieb každodenne; aby to ale činiť mohol, dobrý roľnícky ľud usilovný vyvolil si za prostriedok.

Či tedy nenie vznešené, utešené a vážne zamestnanie roľníctva!

Zem obrábať, krvopotne orať, aby ľudia mali čo jesť!

Ejhľa kresťanský roľník takto smýšľa.

Tedy robota roľníka nenie s kliatbou spojená; zem obrábať nenie taká robota, za ktorú by sa hanbiť mal človek.

Požehnanie všemohúceho Otca nebeského sprevažda verne prácu robotníka; povďačnosť ostatných ľudí prináleží roľníkovi!

Ťažká je práca roľníka, lenže s jak nevyslovnou slasťou, nebeskou potechou činiť sa ľahšou táto krvopotná práca.

A kto by vedel opísať tú odmenu, ktorá čaká na roľníka tam za hviezdami v kráľovstve nebeskom.

Tak je.

Otec nebeský ani ľudu zeme nemohol odopreť najdrahší dar srdca, spokojnosť oddanosti plnú.

Tá robota, ktorú všemohúci Otec a Pán neba i zeme na robotníkov roľníkov sveril, je utešenou a peknou.

A keď aj len zem prevracajú roľníci, keď behom celého života očima k zemi opretýma pracujú: často, veľmi často zkusujeme, že aj roľnícki ľudia sú deťkami všemohúceho Stvoriteľa.

Kto-že vidí a cíti krásu vychádzajúceho slnka lepšie, nežli roľník?

Kto-že si vie lepšie vážiť premenu času a počasia, nežli práve roľník?

Tichému večernému a nočnému pokoju kto-že sa teší viac, nežli v ťažkej práci ustatý roľník?

Preto písal istý chýrečný spisovateľ roľníkovi tieto slová zo srdca pošlé:

Budzte pyšní na to, že ste roľníkmi! To je veru utešené povolanie, keď kto ľudí môže chovať.

Lenže nikdy nesmiete zabudnúť ani na to, že i vy ste podobizňou Božiou.

Nasledujte škrovánka, ktorý až po nebo vyletí, aby vybavil svoju rannú modlitbu, vďaky vzdával Všemohúcemu prv, nežli by sa spustil do žita, aby si potravu hľadal.

Aj vy prv, nežli by ste odišli na svoje pole a role, v duchu zdvihnite sa k Bohu, ktorý sa díva na

vás vprostred práce, počuje vaše vzdychy a pože-
hnáva vašu robotu.

Bohabojný roľník nemôže byť nešťastlivým.

Je síce pravda, že aj roľník má ťažké dni.

Zem dakedy nedonesie očakávanú úrodu; časy
sú veru tvrdé a ťažké.

Preto ale nemáme proti Bohu reptaf.

Zem totižto preto ešte vždy skytá každodenný
chlieb.

Kto pracuje, ten aj vyžiť môže a v svojom
skrovnom byte ešte vždy môže najst to, čo mnohí a
premnohí darmo hľadajú :

Spokojnosť!

Jurko Šándorffy,
priateľ roľníkov a antibursár.

Janko k Aničke.

Lásky hodná si Anička,
kvieločok môj zlatý,
láskou horia tvoje líčka,
jako oheň sväté.

Srdce tvoje je šlachetné
vieš cítiť až veľmi ;
keď ťa milý raz obejmie
lásku zjaviš slzmi.

Všetko krásne a úprimné
v tebe sa nachádza,
keď sa šuhaj len raz pohne,
už vieš čo mu schádza.

Nemáš chýru, nemáš slávy,
žiješ opustená :
a predsa ťa tvoj vždy slávi,
bár si aj bez mena.

Nie bohatstvo ani krása
ho k tebe priliahne,
lež tá nežnosť, čo on hlása,
že ho ľúbiš verne.

Útrpnosť a srdce milé
ho sviazaly s tebou,
a preto si vzdychá stále
k tvojmu srdcu nebu.

Láskomír.

Anička k Jankovi.

Modrá fialčeka, škoda ťa odtrhnúť,
keď si ťa ká pekne, môžeš ešte kvitnúť ;

škoda ťa šuhajko ísť z našej dediny,
musia ťa oplakať očičky dievčiny.

Čo bych jak nerada, predsa žialit musím,
lebo mi srdiečko okúzlilo čosi ;
sláviček umlknul, a ten prestal spievať
kto že mi pomôže žalosti vylievať?!

Nemám nič na svele, tam je moja radosť,
nič mi neostalo, len smulok a žalosť!
modrá fialčeka musím ťa len strhnúť
abych na šuhajka skôr mohla zabudnúť.

Horkyže zabudnúť, myslím že snád nikdy,
dokiaľ nezpočiniem v čiernej zeme hrudi.
Tá čierna zem hrobu dá snád pokojíček,
Tam ťa snád zabudem, môj drahý Janičok!

Vernosláva.

Never ľahko.

Na ohništi nebolo už ohňa.

Celý dom taký tichý bol, akoby ani obyvateľa
nemal. — Dve malé deti do tmavého kúta sa ufa-
hujú, jakoby sa čoho bály.

Ani gazda nenie doma. Už tri dni ho nevidel.
A veď inokedy o takom čase kosu si kuval,
hrable, a iné stroje si napravoroval. Gazdina ale za
svojou prácou šla.

Teraz ale o tomto všetkom nenie spomienky,
všetko je ticho.

V izbe nenie poriadku; všetko je na jednu hro-
madu pohádzané.

Na postriedku siene gazdina stojí; taká je bledá,
jakoby ani kvapky krve nemala, tak horko narieka a,
jako by sa ani uspokojit nemohla.

Čo-že sa mohlo stať v dome gazdy Kúdel'a?
Veď tam ešte len toľ jestvovala spokojnosť a blaže-
nosť v úplnej miere.

No hneď povieme.

Práve v tej smutnej dobe vkročila do siene
Švábkova. To bola vysoká, silná a udatná osoba s
tmavou tvárou; rukama neprestajne rozhádzovala.

Na celom okolí bosorkou ju menovali všetci,
ktorí ju len poznali. Ponevác už od dávna len preto
bola na zemi, aby čím viac galíb robila na ľavo a
na pravo, i tam, kde by bez nej ani spomienka ne-
bola o galíbe.

Aj teraz, keď vkročila do tej smutnej siene,
zalomila rukama a zvolala s podivením :

Ale pani Kúdel'ova, čo-že sa to tu stalo?

Že čo sa tu stalo, či vy neviete, pani Švábkova?
Či ešte i Švábkova sa má také čo pýtať?

Moja duša — znely slová Švábkovej — ja o
ničom neviem.

O ničom? Vy to hovoríte, že o ničom!? Však
pani Švábkova priateľ sa s tými diablami, ktorí pod-
kopali pokoj obce, ktorí aj hlavu môjho muža zmätili.

Ticho nastalo. Ale len preto, aby neskôr tým
väčší víchor hnevu vypukol.

Z milosti Božej ako — tak sme len obstáli —
prehorela rozhorčeno pani Kúdel'ova Lenže od istého

času diabol sa vsadil medzi nás, i pokoj nám odňal, sirotami učinil naše deti, opusteným učinil naš dom, nešťastlivými nás učinil.

Klúďte sa tedy ztadiaľto. Vy sa priateľíte s diabľami; hej practe sa preč; vy . . . vy . . . stará bosorka; znely v rozhorčenosti vypustené slová Kúdeľovej.

Potom ale klesla na dlážku, zomrela.

Deti strachom naplnené plačúc bežali k matke, Švábková ale pre vodu bežala . . .

Keď sa Kúdeľova prebudila, zrak jej stretol sa so zrakom mužovým. Nemé slzy letely z jej očí.

Tento zjav dojal aj manžela. Zohol sa, objal manželku, pobožkal ju a pohladkal.

Odkedy si nebol doma . . . pýtala sa ho manželka.

Drahá hviezdíčko, vo vážnej záležitosti som bol vzdialený.

No vidím, žeš viac dní nespál. Tvoj dych zradzuje, že si korheľoval. Pre Pána Boha ťa prosím, povedz mi, čo chcete docieľiť?

Stará bosorka sa utiahla a tam načúvala, čo to bude ďalej.

Ty nerozumieš tomu, čo my chceme, — vyhovárал sa manžel.

Potom ale vzdychol si, jakoby cítil, že veru ani on sám nerozumie, čo chcú jeho privrženci docieľiť.

Teraz už oba sedia na truhli, lebo však konečne predsa len chce človek otvoriť svoje srdce . . .

Vieš ty, ženo, čo je to ten socializmus?

Pravdaže viem. Čertová robota.

Nuž veru to, dľa ženského rozumu. Lenže to nenie tak. Prišiel čas chudoby. Zem je našou, pýtame z nej svoju časť. Jestli nám nedajú, tu je päsť naša, však si my dáme rady.

S kým? skočila manželka a chytila silné ruky muža?

S tým, kto má — odvetil muž divo. S tým, kto viac má, nežli my.

Však vy vtedy zbojníci budete; a tak vás budú trestať, ako zbojníkov.

No však uvidíme. Ešte žije náš Rudolf dedič trónu. Zzapreli ho; ale sa už vyslobodil. Teraz s nami drží.

Svätý Bože — zvolala ona — jako vás za blázna držia. Človeče, človeče, však si ty pomätený.

Či ale celá obec zbláznela?

I celý svet bláznel, jestli také táraniny verí.

Len tys múdra, moja duša?

No povedz mi, kam nosíš tie peniaze každotýždenne, ktoré si zarobíme?

Manžel zľakol sa!

My tu hladujeme. Človeče, never tak ľahko. Chyc sa do práce! Tak nám dobre bolo; ba pravda aj budúce nám zas dobre bude, mňa budeš poslúchať.

Aj deti sa pritiahly k rodičom, ručičky si ony složily.

Pre Boha ťa prosím, muž. — Boha len boháči vynajšili pre chudobu.

Nereptaj tak, lebo ťa Boh potresce, do žalára si pripravuješ cestu.

Muž to nemôhol ďalej počuvať; ufujazdil.

Manželka ale ďalej pakkovala, aby preš odišla, lebo pod jednou strechou nechcela bývať s takým človekom, ktorý nemá ani Boha, ani vlasti.

A v tej obci naozaj veľké udalosti sa prihodily. Maladi i starí sú nasršení.

Prindu už čo chvíľa páni, ktorí rozdelia statky, aj statkárom nechajú dačo, aby nemrmlali!

Len jeden človek chodí po dedine smutno . . . miestny p. f. rár.

Od päťdesiatich rokov tam účinkoval a vždy ho verne poslúchali veriaci.

Teraz ale už nič nemôže robiť; pokazili mu celú obec. L'ud zaslepený bol.

Čím nevďačnejší boli veriaci proti nemu, tým viac sa modlil za nich.

Prišiel večer. Veľké socialistické shromaždenie malo byť. Príde vraj aj dedič trónu Rudolf, ten malý kráľ.

Lebo vraj Rudolf nezomrel, lež na tom okolí sa zdržuje, vraveli socialistickí vodcovia. Otiec sa hnevá naňho. On ale medzi ludom sa zdržuje a uistuje ľudí, že on im pomôže.

Akonáhle príde Rudolf, hneď napadnú kaštieľ pánsky.

* * *

Nastala noc. Obyvatelia po jednom sa schádzali.

Aj Kúdeľ sa preč chystal. Manželka si pred neho stala.

Kam že ideš, muž?

Na miesto činenia.

Nepojíš ty ta — zvolala naňho takou ostrosťou sťa by kráľovnou bola.

Kúdeľ sa posmešne sa smial.

Či si ty to myslíš, že ja neviem, na čom si ti fiktusi hlavy lámu? Či tí majú svedomia? Či už nepamätajú na tie bezpočetné dobrodenia, ktoré pánsvo ludu behom toľkých rokov preukazovalo?

Keď obec zhorela, jak veľmi nám pomahalo toto milosrdné pánsvo.

A ty bys sa pripojil k nesvedomitým šibalcom?

Kúdeľ sa posmešne sa rehotal.

Sirotami sa stanete, drahé deti moje, — bedákala Kúdeľova.

Kúdeľ postál, akoby klincami bol k tomu miestu pribitý.

Ondrejko môj — plakala ďalej verná manželka. Budme my i ďalej až po hrob chudobní. Len to jedno sprav mne a tvojim deťom k vôli, že dnes doma zostaneš a nikam nepojíš.

Bládym sa stal Kúdeľ. Hrozný boj bol v jeho srdci. Náruživosť a daná prisaha pracovala sa s vernosťou k manželke a s láskou k deťom.

Zaprisahal som sa, že na veky socialistom budem. Že privržencov a súdruhov neopustím.

Komu si sa zaprisahal? Pravda čertom! Však ti ani Boha, ani vlasti nemajú. Tí sú ešte horší, nežli liberálni tatári. Tvoja prisaha i tak nebola platnou. Ty tu zostaneš, drahý muž, a nikam nepojdeš.

Kúdeľ nemôhol sa protiviť. Celý týždeň sa nevypsal, so socialisty lumpoval, k čomu nebol predtým privykutý.

L'ahol si.

Tie dve milé deti ale sťa dva anjeli kľakly si k posteli a modlily sa za otca k anjelovi strážcovi.

„Anjelu strážca, neopušt' otca!“

* * *

Manželka odišla z domu.

Sťa vie or letela ku kaštieľu pánsva.

Keď ta pribehla v celkom ustatom stave, myslela si, že duša vyskočí z nej.

V kaštieľi pani práve hľadala pri posteli dieťa chorého.

Akonáhle zazrela Kúdelovu, keď jej v ústrety šla :
Čo vám je, paničko, snáď i vaše dieťa je choré?
Povedzte?!

Môj muž je chorý! Celá obec je chorá! Zblázneli sa tunajší ľudia. Snáď i sem prídu; nastrašia osvieteného pána. Pekne vás prosím, odídite ešte teraz večer.

V tom vkročil dnuhá osvietený pán, ktorý už o všetkom vedel, a povedal, že kto navzdor tým veľa dobrodeniam by zdvihol ruku proti kaštielu, ku svojej vlastnej záhube to bude činiť.

Medzitým socialisti v jednej pajte sa radili.

Aj pani Švábkova bola medzi nimi.

Všetci dychtively bežali za tou chvíľou, kedy príde už ten očakávaný Rudolf, dedič to trónu.

A on aj prišiel. Chudobné rúcho krylo jeho údy. Keď ale už po rečiach bolo, shodil otrhané háby a ukiazať v úplnej skvelosti svoje jasné šaty.

Medzitým četníci, prišli obstali pajtu; oslovili ľud, aby sa rozišiel. Mnohí neposlúchali; aj dediča trónu lapli.

Akýsi Šmulo Zimmermann to bol, pivničnikom bol predtým v Budapešti u „Sprostej Kozy.“ Teraz ale dedičom trónu u socialistov. Chytil sa na to, lebo je tak ľahšie vyžiť.

Všetci tamajší občania sa hanbili, že takým šudárom sadli na lep.

Ale od tej doby ani už neveria tak ľahko nikomu, čo súd tie špatré kúsky odhalil.

Aj pán Kúdela vytriezvel; manželku miloval, o deti sa staral, a . . . socialistom viac neveril.

Podáva: *Jožko Špekulant.*

OHÝRNIK

Tých všetkých ct. predplatiteľov, ktorých predplatok už vypršal, úctive prosíme svoj predplatok obnoviť; tých ale, ktorí predplatili, preto ale „Kreštan“-a nedostávajú, prosíme peniaze reklamovať na pošte, alebo poukážku s tých peňazí nám poslať, aby dľa miery spravodlivosti pokročiť mohli.

Vydavateľstvo.

Škoda kamencom zapríčinená. Dľa zpráv poisťujúcich spoločností (proti krupobitiu) doposiaľ vyše 30 tisíc stránok sa hlásilo, ktoré oznámily 30 millionov zlatých škody.

Dôchodky panovníkov dľa časopisu „Cassels Magazinu“ sú nasledovné: Ruský cár ročného dôchodku má 18 mill. zlatoviek; rakúsko uhorský panovník má 9 millionov, nemecký cisár má 7 million.; taliansky kráľ má 5 millionov 800 tisíc; belgický kráľ má 1 mill. 320 tisíc zl. predseda švajčiarskej republiky má 6000 zl.

Svoju dielňu podpálil Kubo Rosenberg (metlár) v Orosháze. Rosenberg bol poistený na 15 tisíc zl.; úplne nenie ešte dokázané, že by sa sám bol podpálil, lenže upodozrievanie má svoj základ vo viacerých okolnostiach.

Hniezdo úžery židovskej. V poľskom Zmigrode proti 30 židom zariadila trestná súdna stolica pre úžeru. Zmigrod je len malým mestečkom s 2000 dušami, a hľa 30 takých kujonov sa tam našlo.

Osobné. V nitrianskom Močonoku farárom sa stal Anton Bartosik.

Skúposť boháčky Neďaleko Viedne býva jakási Wiedersbergerova, kto-á má štvrt milliona zlatoviek v peňažných ustavoch, pritom ale len o káve a o chlebe žije zo samej skúposti.

Či liberáli milujú židov? Na vidiek k liberálnemu denníku hľadali liberáli redaktora, žida ale nechcú; no či to nenie čudné od liberálov, ktorí tak sa priatelia so židami.

Za 6 dní pol milliona cigariet. 1. júla do obehu prišli cigarky „Hunnia“ rečené, ktoré na toľko sa páčia fajčiarom, že za 6 dní pol milliona sa ich minulo. Koľko ľudí radšej si kúpi také pukačky, nežli že by domov kus chleba doniesli za tie peniaze.

Bývalého satmárskeho biskupa Háma — Satmarčania žiadajú, — aby jeho Sviatosť medzi svätých vrátil. Vyslúchalo do hromady 66 svedkov, zprávy zaplnily 250 hárkov, ktoré horlivý satmársky biskup do Rímu pošle.

Podpaľujúci socialisti. V sabolčskej obci Passab rečenej tamajší robotníci v nočnú chvíľu napadli robotníkov od inakiaľ došlých, aby ich života zbavili. Z pomsty hrozného zločinu sa dopustili, podpálili tú budovu, v ktorej tamtí bývali. Na šťastie za včasu zbadali nebezpečenstvo napadnutí robotníci tak, že mohli utiecť.

Liberálni časopis a poľskí židia. Liberálni časopis „Felvidéki Szemle“ nasledovné riadky uverejnil: „Hornovidietskych Slovákov a Ruthenov poľské židovstvo sem vždy vo väčšom počte sa hrnúce znebezpečuje ktoré, čo vyzdvihnúť musíme, bez všetkej mravnáboženskej výchovy v povere a fanatisme vyrástlo znebezpečuje: ľahko sa dá pochopiť, že vlny tohoto pohybu kresťanské zásady a humanitu znebezpečujúce prerazia sa i cez naše hranice tým viac, pretože stá prenasledovaných poľských židov u nás hľadajú utočistiť. . . . Rabin v Novej Vsi vyslovil sa pred istým sudcom, že vláda nemala by prekážať vystavovanie usilovného robotníckeho ľudu, lež vstahovanie vyžieračov a bruchopasov by mala prekaziť alebo ťažším učiniť.

Ubičovaný hlavný notár. Z mesta Hatvana časopis H. L. nasledovaný škandál sdeľuje: Albert Tóth (fiškál) korbáčom nabil hl. notára Homonayho a lekárnik Albert Hanera. Homonay totižto s dakolkými priateľmi opravdivým tyranom bol tamejšej spoločnosti. K tejto kompanii patrila aj Albert Tóth zpočiatku, ktorý je ešte len 2 roky v Hatvane; pretože ale nenásledovali vo všetkom súdruhovi, hrozne počali pomluvať jeho rodinný život. Lenže Tóth sa nenafakal toho všetkého, lež najprv vysvetlenie žiadal, potom ale zadosťučinenie, ktoré mu odopreli Homonay, Haner a Julio Benke, ostatní ale odprosili ho.

Tóth videl na hl. námestí prechádzať sa Homonayho a Hanera, s korbáčom šiel za nimi a kapitálne ich namastil, Benke na sucho obyšiel, lebo uskočil, ako zajac. Hlavný notár Homonnay hneď na druhý deň vystúpil z kasína a zadal prosbu o pensiu, ktorú už odvolal.

Žatva liberálov. Že roľníci na mnohých miestach nebudú mať žatvu, to vieme; tým lepšiu žatvu majú ale liberálni panáci, ktorí sú účastníci a správcovia u peňažných ústavov. Len v Budapešti dal sa nám zostaviť tento zaujímavý výkaz. V obchodnej banke Leva Lánczyho 12 správcov dostáva ročiaie 219. 5 tisíc zl. Pri sporiteľni „Első Hazai“ má desať správcov ročite 210 tisíc zl.; u hypotekovej banky Kolomana Szélla 6 správcov táhá ročite vyše 126 tisíc zl.; u Eskomt-banky 11 správcov má ročite 535 tisíc zl.; u Všeob. uhorsk. poisťujúcej spoločnosti 60 tisíc zl. atď. Do hromady je takých peňažných ústavov 26 len v Budapešti a jichžto správcovia majú ročite 1 million 661 tisíc a 645 zl. Bývalí ministri, štátnisekretári, pensiovani fónspánovia a židia vylizujú tieto masné hrnce. — Títo veru dobrú žatvu majú; kamenca sa neboja; robotníkov neplatia, poistenie je im zbytočné.

Never lichve. Človek neráz vidí, že takí ľudia, ktorí s lichvou dočinenie majú, neráz skoro viacej veria a dôverujú lichve, nežli ľuďom; a veď nenie to zriedkavý prípad, že zle pochodia. Tak sa to bolo stalo s policajom Karolom Varga v Budapešti, ktorý nevieme, čo a jako robil pri svojom koňovi; dosť na tom, že ho tento tak kopol do brucha, že o dakolko chvíľ dušu vypustil. Veru radšej boj sa, jako ľakni sa, veľký pozor musí dať človek na seba, lebo nevie, kedy sa zdívie zviera a ho ožobrácii, alebo snáď aj usmrťi.

Čudný psík. V Krekine prišiel na svet jeden psík, ktorý má dve hlavy, päť nôh a tri oči. Tento psík má už 7 mesiacov a vie tak výborne utekať, že na polí hockedy chyti zajaca na rozkaz gazdy. Majiteľovi tohoto psika dávali už 150 zl. zaňho, on ale ho nechce dať; nádej má totižto, že o veľa viac dostane zaňho neskôr. Mäso, ovocie a chlieb on nechce jiesť, lež len mlieko a váru.

Krestania!

kupujte len u krestanov!

DOPISY.

Z Novej Vsi, 10. júla 1898.

Vážený pán Redaktor!

Boh nám síce na každom mieste udeľuje milosti, ale predsa na vidom oči zkusujeme, že Boh si vyvoľuje isté miesta, na ktorých vo väčšej miere rozsieva požehnanie svoje na nás. Niet krajiny, niet kraja, ktoré by takýchto miest pozbavené boly. Takéto milostné miesto na hornom Uhorsku je hora levočská, ktorá z ďaleka tiahne k sebe čitateľov marianskyh. Zvlášte t ho roku celá Orava Liptov a Spiš daly sa do po-

hybu, srdcia začaly biť silnejšie, keď horlivý kňaz J. Hattyár v rozličných časopisoch na vedomie dával, že pút chce viesť do Levoče. Kto len môže, berie putnicku palicu do ruky, a podopiera sa ňou na horu levočskú. Horlivosť vyšspomenutého pána farára privedie vyššie tisíc ľudí do Levoče. Osobným vlakom tiahnu putníci ku Levoči, železničné vozy podobajú sa pohybujuším kaplnkám, z ktorých krásne piesne marianske rozliehajú sa horami a dolami.

Piesne a sv. ruženec si ruky podávajú. Dňa 30. júna priniesol vlak ten pút do Novej Vsi (Iglov). V provode od duchovenstva vedenom navštívime tu krásny chrám novoveský, dke požehnanie s preveleb. Sviatosťou dostanúc tiahneme ďalej k cieľu nášmu. Nie nám, ani križáci väčšiu radosť nepocítili, keď prvší raz videli Jeruzalem, ako mi pri pohľade toho milostného miesta, kde Matka Božska milostiplnou rukou toľko dobrodenia sype na svojich čitateľov. Koľko zarmútených srdc Boh tu potešil; koľko prosieb vyslyšal.

Vo veľkolepom gothickom chráme levočskom horliví kňazi kázňami o Bohorodičke zapalujú srdcia putníkov láskou ku Kráľovnej nebies, ktorá biedy svojich čitateľov upamätovaním na neb. radosť utišuje a slzy biednych myšlienkami na starostlivosť láskavej Matky zotiera. Jaký dôjem učinily kázne tie na poslucháčov to tie vzdychy hovoria, čo z hlbín srdc vybuchaju.

Oh jak utešený pohľad je to, keď tisíce a tisíce putníkov kráčajú ku svätyni Blah. Panny. Škoda, že Pán Boh odoprel peru na papier položiť tie dôjmy, čo na naše srdcia sa valily city, čo našimi srdcami hybaly vtedy; keď sme stáli na vyvolenom tom mieste Matky B. Akýsi vnútorný hlas nás napomína, jako niekdy Mojžiša: Zobuj obuv tvoju, bo miesto, na ktorom stojíš je sväté. V tom sv. naslšení prišlo i nám zvolať so sv. Petrom: Pane dobre je nám tu byť. Ale i pre nás bola hodina lúčenia sa. S mokrym, slzami lásky zaliatým srdcom pozeráme ešte raz na miesto to, opúšťame ho, ale srdca naše ešte vždy tu prebývajú. Bohatí v milostách navracáme sa domov ku svojim, pri našej chudobe bohatší sme nad Rotschildov, ktorí sa v peniazoch kúpu. S tým sľubom odobráme sa, že na budúci rok zase navštívime miesto nám tak milé, ba pol srdca som tu zapomnel, na rok prídem, aby som si ho vzal. V Iglove sme zase navštívili ten veľkolepý chrám Matky Božskej, ale tu nás už bratské prijatie očakávalo. Jeho Velkomožnosť p. opát dr. Ján Beerwaldszky tu nás prijal a dal nám požehnanie s pre. Sviatosťou olt. Svedkami sme tu boli toho utešeného spevu slovenského dvojhlasného ktorý p. opát, milovník spevu zriadil.

Darmo som suchého oka hľadal tu, keď p. opát v krásnej reči svojej lúčil sa s pútnikami. Napomína ích, aby zvlášte teraz, keď cirkev svätá v mori prenasledovánia sa kúpe, keď vietor ľahostajnosti z každej strany duje, a celý svet pod farchou tou sa triase, aby vo viere stá i boli, jako „ľud môj dobrý medzi

inovercami žijúci neskladá klobúk dolu a nepýta za prepáčenie, že je katolíkom, ale sa pyšno katolíkom nazýva, a nielen slovom sú katolíkami ale to s obetami spojenom boji dokazujú.“

Na srdcia klade pútnikom, aby svojich horlivých vodcov: kňazov nasledovali, s nimi jedno srdce boli. Tak sme sa odlúčili i od Novejvsí a tiahli sme domov.

Nemôžem mlčaním preísť ten smutný stav nášeho spevu cirkevného. Keď som jednúc s Nemcami putoval, boli tam putníci z celého Nemecka, Rakúska, a predsa keď sme začali na nejakú pieseň, išlo to ani jakoby z jedných úst. Pri tomto púte so žiaľom srdca musel som pozorovať, že každá obec má svoju melódiu, že púť nebola vstave ani len jedinku pieseň jednohlasne odspievať. Mienim, že by tu zvláštne duchovenstvo malo spev do ruky vziať.

Kostolík je primálny, a e máme úfaosť, že obetivavosť ľudu a patróna, jestli každoročne niečo položí z offery na oltár vystavenia chrámu, že o niekoľko rokov horlivosť tam vystaví chrám „veže Dávidovej.“

Jeden pútnik.

LUŽNA, dňa 6. júla 1898.

Vážený Pán Redaktor!

Predpokladajúc, že jako už viac mojím dopisom, tak aj terajším mojím riadkom miesta poprajete, uvádzam vznámost láskavému čitateľstvu „Kresťana“ nasledujúcu zprávu:

Naša 2500 duší počítajúca obec bola jedna z najubiedenejších obci L'uptova, ponač hmotne zničovali ju všade dobrezná nepijavice. Ľud totižto od dajúc sa do nemierneho užívania liehových nápojov klesol hmotne, k tomu ešte obchod a kupectvo súc z väčšiej čiastky tiež v rukách úžernických na toľko upadla naša obec, že keď by snáď celý jej chotár, lepšie rečeno všetok jej nepohnutelný majetok odpredaný bol, sotva by bola s tým celá passiva zaokrytá. Z nadužívania liehu postupne nasledovala nemravnosť, nezadržanie daného slova, nedôvera, svady, pravoty a ľahostajnosť náboženská, slovom duševný úpadok. Hmotné a duševné položenie čili stav našej obci bol veľmi smutný. Z tej príčiny bol asi pred troma rokmi do života uvedený potravný spolok, ktorým sme naším nie veľkej chvály hodným obchodníkom smrteľnú ranu zadať mienili. No nepodarilo sa nám to v úplnej miere už len z tej príčiny, že ľud po uši súc zadlžený u nich, nemohol sa tak ľahko z jejích pazúrov vyslobodiť, jako sa to z počiatku myslelo. Pritom všetkom ale výsledok bol dosť skvelý a síce: S jednej strany veľká čiastka ľudu chopila sa celou silou a oddanosťou viery kresťanskej, s druhej ale strany hmotný výsledok ani oceniť nemožno, ponač cena niektorých článkov padla už na polovicu. Tohoto zisku účastný sa stal aj nám a sám sebe neprajný oddiel ľudu, a síce ten, ktorý po založení potravného spolku, aj na ďalej veril lichotivým slovám c. dzopasníkov, totižto

týto tiež niečo utržiť chcejúc, ceny potravných článkov znížiť museli. Nastal teda tuhý zápas medzi dovtedajšími obchodoíkami a potravným spolkom. Ale jako z vášča tak aj teraz splnilo sa porekadlo: Inter duos liquantes tsrtiusgaudet. Ľudu bolo spomoženo, lenže nie úplne. Vo víťazstve hatený bol opilstvom a preto hmotno málo čo si pomohol a krem toho vážnil v bahne nepravosti. Najlepší dôkaz tohoto je tá okolnosť, že v našej obci jestvuje šest posvätných stánkov Bachusa. No dnes je tomu už nie tak, stojíme u dverí hmotného a duševného novozrodenia.

V deň sv. Jána Krstiteľa privítali sme od dávna túžobne očakávaných hostov v osobách prev. pánov otcov Alojza a Silvestra, otcov to rádu Ježišového z Trnavy a tým započaté boly u nás sv. Missie, ktoré sa dňa 4. júla skončily. No ani tento svätý a spasiteľný úkon nemohol byť prevedený bez úkladov inozercov a zkazených katolíkov. Roztrasovali medzi ľuďom tie najpodlejšie lže a vymysleniny na toľko, že niektorí pod najvzešenejšími úkonami opúšťali chrám Boží obávajúc sa násilného nutenia ku zrieknutiu sa opilstva, nie menšie pohoršenie spôsobilá i tá okolo stojnosť, že organista na miesto trúchlilevého a srdcia penikajúceho žalospevu zahúdal si Iné piesne nehodiace sa. Čo mienil s tým docieľiť, to neviem keď ani čas ani spoločnosť, ani príležitosť nehovala takémuto vystupu. No bratku, preto si ty nevymôžeš potvrdenie. Sklamal si sa a s tebou všetci ostatní, ktorí prekážku činili sv. missiam, lebo motyka vystrelila, ponač ačpráve zovnútorne starí a chatrní, vnútorne však horliví a údatní apoštolovia títo svojou neohrozenosťou, neunavnou vytrvanlivosťou a zbrojom vyrečnosti striasali s kamennými srdcami tisícov, a keď o veľkosti hriechu a ohavnosti obžerstva hlásali zdalo sa, že jako jednúc Boh pri vyhlásení desiat Božích príkazov, tak aj teraz hromami a bleskami vyjavoval hnev svoj nad zkazenosťou sveta a prisný trest za prestúpenie príkazov. A skutočne jakoby hromy rozdrobily skamenelú kôru srdce, blesky prerazily necitlivé srdcia a vyprúdily horké slzy opravdivého pokánia. Viac nežli 1700 ľudí padlo na svoje hriešne kolená a volalo so žalmistom. Smiluj sa nadomňou Bože! Toľkí pristúpili ku sv. sviatosťam. Nebolo treba ani nahovárať, ani siliť nikoho ku zrieknutiu sa opilstva, sami a dobrovolne hufami hrculi sa dať poznačiť do spolku kresťanskej striezlivosti a do 700 ľudí vyše 16 rokov majúcich zrieklo sa nemierneho užívania nápojov a spolu vstúpili do spolku božského srdca Ježiša.

Boh Vám buď častná a večná odplata za vaše ustávanie, velební otcovia a všetci, ktorí ste sa o naše duševné novozrodenie starali!

Už sme po slávnosťach, hlahol zvonov zmenil sa v tichosť, hriešny život v božnú prácu. Poznamenat mám len nasledujúcu prípadnosť: V pondelok ráno u nás ľud poberá sa na týždňovu prácu a vtedy sa obyčajne potuží tou čertovicou na cestu. Dnes idúc

hore dedinou pýtam sa jedneho krčmára či nemá nikoho v krčme. Na čo som dostal tú odpoveď: „Veru, pán učiteľ tak je tu ticho, jako v hrobe, len to som zvedavý, či sa to tak vo všetkých krčmách deje.“ A presvedčil som sa všade a to ité som našiel. Dal by Pán Boh, aby to všade a vždy tak bolo.

O hmotnom novozrození poviem niečo budúce.

Kornel Medrický, učiteľ.

Zpod JAVORNIKA, dňa 6. júla 1898.

Veľactená Redakcia!

V našom Kresťanovi číslo 26., strana 9. čítal som jednu besednicu pod titulom „my máme už dost“, na ktorú isté poznámky s dovolením pána Redaktora chcem činiť.

Keďby pán dopisovateľ z čistého presvedčenia a k poučeniu druhých nevinnú besednicu uverejniť dal, oproti tomu by nikto nič nemal, ani mať nemohol. Ponevác ale v tejto besednici sú také mená, ktoré tu okolitým sú dobre známe a ktoré aj úmyselne s malým preináččením tak naznačil, s nevýslovnou zlostou oboril sa na istého starčeka chtiac ho takýmto spôsobom zhanobiť a potupiť.

Všetci ľudia sme krehkí a slabí, a každý jeden z nás má isté chyby, za ktoré jednú zodpovedať musí. Stúsnosťou by bolo, aby jeden s druhým sa smeriac, podľa vôle Božieho nažíval, nie ale takýmto spôsobom svoj hnev nad bližným vylieval a ho tak neokrúchano a zlostne potupoval. A keď sa včul smiem opýtať p. dopisovateľa, na jakom základe on veriacim hlása, aby jeden s druhým sa smeriac podľa vôle Božieho nažívali? — Pekný príklad! Je to znak ešte veľkej nezralosti a nedokonanosti. Takéto besednice si veru len sami pre seba môžete písať a sami pre seba skovať nie ale druhým chyby vyhľadávať a privlastňovať a to tým menej, lebo aj vy, jestli ich už nemáte, ešte ich dost mať môžete. Keď p. dopisovateľ je taký už cvičený, nech teda p. se cvičene, ale nie podle. Porekadlo hovorí: kto druhému jamu kope, sám do nej padne. To ste mohli dobre vedieť, pane velebníčku, že takéto podlé posudzovanie bližného, je len ošemetnosť. Opakujem vaše záverečné slová: „Božské mlyny pomaly melú, ale isto.“ Dajte si len pozor, aby vás nezomlely. S hlbokou úctou.

Jeden veriaci.

MURÁNHUTA, 7. júla 1898.

Vážna Redakcia!

Ráče prosím týchto pár riadkov v „Kresťanovi“ uverejniť.

Horlivú svoju duchovnú matku úprimne milujúci katolíci a tým viacej horlivý katolícky kňaz musí zaplakať, keď vidí, čo sa to u nás v tomto sožidovstvom Maďarorságu s našou sv. katolíckou cirkvou deje, jako židovsko-zednárska liberálno-tatárska háveď, táto sberba satanášova i verejne i tajne na tom pra-

cuje, všetko možné podujima, aby mohla našu katolícku cirkev čím najviacej poškodiť, ba ano zničiť. A táto infernálna práca, jako to na vlastné oči vidíme, darí sa tejto sberbe satanášovej, ďaleko to už dovedla tak, že my kresťania katolíci, jak sa len sám Pán Boh nesmiluje nad nami, onedlho výjdeme na psy triciatok; Pán Boh ale sa nesmiluje nad nami, jestli my katolíci, zvlášte ale katolícki kňazi budeme len hliveť, ba ešte s našimi úhlavnými nepriateľmi so židovsko-zednárske liberálnymi tatármi, cibulo-cesnakovými šovinami za jeden remeň fahať, jako to mnohí katolíci i kňazi za judášsky groš a za vylizovanie mastných cesnakových hrncov činievali a mnohí to ešte i teraz činia, judášske groše brať a mastné cesnakové hrnce vylizovať sa nestydia, nehantia. Nemajú oči.

Že to s nami katolíckami tak ďaleko skoro až na psy triciatok došlo, to sme si my katolíci sami na príčine, zvlášte ale katolícke kňazstvo. Toto sa môže teraz v prsá byť a volať: „mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa!“ Ja smele môžem povedať, ano smele tvrdím: Nebolo, nemuselo by to tak ďaleko dôjsť, keby strážcovia so židovsko-zednárske liberálno-tatárskou čvargou neboli za jeden remeň fahali, keby strážcovia neboli bývali tak shovievaví, a nejedni ešte i nyní takí sú, ku rôznym „vlkom“ a jejich súsprežencom. V civilizovaných zemách nesmejú „vlci a iné šelmy“ mať plné slobody robiť čo chcú, ale pekne sa strčia do klietky v menažeriacich. Prečo kážu lizovať „vlkom a iným šelmám“ a doposiaľ im slobodu na úrok trepezlivým beránkom, keď vlci a šelmy nič inšieho nevedia, len revať, zavíjať, hrdúsiť a všelijaké neplechy vlčie, šelmovské sprevádzať. Či pre takových dravých „vlkov“ pre takovie dravie šelmy, ktoré podkopávajú existenciu vlasti, ktorí spôsobujú rozbroje medzi občanmi, medzi národami jednej vlasti, svojím štvácstvom poškoduujú a ničia existenciu tisíc rodín a to bez všetkých spravodlivých dôvodov, — či, pýtam sa, pre takových dravých vlkov, pre takovie dravie šelmy neni klietky?

Či je klietka len pre — — ale dost radšej prestanem písať, ponevác by som mohol napísať niečo, a dostať sa zato do klietky sám. Len toľ dávno — 2 júna tohoto roku — málo čo chybelo, že som sa nedostal, že ma neuvrhli a nezatvorili do štátnej klietky. Židovsko-zednárska, liberálno-tatárska cesnaková šovinská háveď, jako hltaví vlci, jako dravie šelmy na nevinného beránka, tak čihaly na mňa, aby ma v tej štátnej klietke zatvoreného čím skorej sožrať mohli. No ale na darmo sa im pysky penily, na darmo im zuby kleply. Boh nedal ľži nad pravdou, ale dal pravde nad lžou zvíťaziť. Nezvíťazil židovsko-zednárske cesnakový sataráš nad Kristom, ale Kristus zvíťazil nad židovsko-zednárske cesnakovým smradlavým satanášom. — No prestanem písať, aby som ne napísal niečo, za čo by som sa do klietky dostal sám.

Ondrej Rojko, vysl. farár.

V HOLIČI, dňa 4. júla 1898.

Velactená Redakcia!

Neobičajný pohyb a množstvo cudzích bolo vidieť 3. júla na uliciach nášeho mesta. Už v čas rano bolo znať na rozličných krojoch a oblekoch, že tu volajaká slávnosť bude. Ano, mali sme utešenú cirkevnú slávnosť. Kňazstvo voviedlo do nášeho chrámu novovysväteného kňaza p. Viktora Kapsa z rádu kapucínov, aby tam, kde sa volakedy stal údom cirkve svätej, včul jakžto jej kň z prvotiny svej kňazskej obety Bohu priniesol.

Krásny a veľký bol prôvod, v ktorom sme primicianta z rodičovského domu ku oltáru viedli. Dlhý rad bielooblečených družek prechádzal dlhý rad kňazov a klerikov. Každého prítomného musela naplniť radosť a sv. hrdosť v tom povedomiu, že je tiež údom tej cirkve, kde sa tak krásny život vyjavuje.

Po sv. omši udeľoval primiciant svoje primiciantske požehnanie, po ktorom sa kň zstvo a rodina ku skvoštnému obedu navrátili. Primiciant tu podakoval uprimnými slovami Pánu Bohu za tú milosť, ktorú mu s týmto sv. povoláním preukázal; dakoval rodičom za lásku, ktorú mu jakžto po Bohu najväčší dobrodincovia preukazovali, vynakladajúc sa naňho z toho skromného majetku a trápiac sa vo dne v noci na svojho syna. Vďaky činil primiciant aj tej rodine, ktorá od počiatku hľadela farchu rodičov ulaviť a jeho dľa možnosti napomáhať. Ano, z á i dopisovateľ týchto riadkov dobré srdce tejto rodiny naproti primiciantovi a povedal jím láskave: Pán Boh zaplať!

Náš pán primiciant dostal v kláštore meno Viktor, t. j. víťaz, a to nie na darmo. Jeho z áma horlivosť, jeho čnosti nás o tom uistujú, že zvíťazí nad všetkými a fažobami svojho stavu.

Bude on víťazom bojovať oproti nepiat Iskej rši antichrista. Jakžto chudobný reholník ukáže vo spoločnosti svojich spolubratrov, že má cirkev aj takých mužov, ktorí zreknú sa všeho zsku v dobrovolnej chudobe pracujú o spaenie nesmrteľných duší.

Ano, takéto príklady potrebuje včulajší socialistický svet, ktorý len voľnosť a užívanie statkov drží za svoj jediný cieľ a ztrátiac vieru a všetku nádej na lepší budúci život. — tu chce hľadať svoje blahoslavenstvo, ktoré keď nenajde takový, sa zavraždí alebo olúpi svojho bratra

Figliar.

Prosté a figliarske nápady.

D aja liberávi pa áci vidia neďaleko cesty sedieť šedivého sedliaka, ktorého posmešne sa pýtajú, či je už na vrchoch snáh?

Sedliak: P avdaže je, lebo som už sem na rovinu stiahol lichvu.

Ján Kuwik: Pán susedko, ja som repu z sial v zahrade, a viete, čo som tam našiel?

Súsed: Sprostá to odpoveď, nuž repu ste tam našli vzídenú.

Ján Kuwik: Dčo repu; vaše svine tam byly, ktoré všetku repu zjedly.

Prosté smýšľanie.

Fiškál: Drahý gazličko vyhrali sme, váš protivník prehral.

Gazda: Ja veru a pellovať budem.

Fiškál: A čo snáď o jedno kolečko viac máte v hlave?

Gazda: Nie ja; lež len to chcem, aby aj v Budapešti vedeli páni, že pravdu mám.

Sudca: H j gazda, vy ste nabili ženu, ktorá vás i v prítomnosti viac svedkov u mňa obžalovala.

Gazda: Prosim, pán sudca, len probujte si ju vziať k sebe za ženu, a uvidíte, že ani vy neobstojíte s ňou bez bitky.

Knížná polica.

Svätý Jozef. Soslavenčil dr. Jozef Janda. Vydal Spolok Sv. Vojtecha.

Hora Levočská. Napísal Ján Štraka. V Košiciach. Cena 15 kr. Vrele odporúčame.

Mesačník „Naša Nádej“ rečený vrele odporúčame ct. čitateľom. Obyčajne na 24 stranách on vychádza každý mesiac. Tieto sošity majú za cieľ rozširovať poklonu k prev. Sviatosti Oltárnej. Cena na celý rok 80 kr. Zvlášte duchovným a ruženským spolkom ich odporúčame do priazne.

Brezňové kvety (Mlostné pražské Jezulátko) vydal kamelitský kláštor (Bpešť, VI. Huba u. 12). Cena utšeno v plátne viazaného a vyše 100 strán obsahujúceho výtisku 30 kr. Vrele odporúčame.

Príprava ku sv. spovedi a prvému prijímaniu. Poslavenčil dr. Jozef Janda. Cena viaz. 15 kr.; broš. 10 kr. Vrele odporúčame toto výborné dielo, ktoré *Lujza Cery* v Budapešti vydala.

„Veľká Novina“, čili la saletteské proctvo, ktoré vzťahuje sa na koniec sveta, a ktoré Panna Maria dvom pastierskym deťom sdělila. Cena 25 kr. — *Veľká pliaga sveta.* 120 strán obsahujúce dielo toto vysvetľuje veľkú novinu. Opisuje boj Ancikrista s Eliášom a Henochom, opisuje i to, v jakom tele budeme vzkriesení, kde budeme bývať, čo budeme jiest atď. Cena 70 kr. — Tieto diela razom objednané stoja 75 kr. Vrele ich odporúčame.

Slovenský divadelný ochotník III. sväzok *„Strýdža zpod Hája“*. Turč. Sv. Martin.

„Hej Budúci“, komická črta v jednom dejstve. Fr. Dankáčovi venuje Jozef Gr. Tajovský v Ružomberku.

„Hlas“, mesačník, dr. Pavel Blaha v Uh. Skalici. Cena na rok 2 zl. 50 kr.

Časopis museálnej slovenskej spoločnosti. Rediguje A. Sokolík. Dvojmesačník. Cena 1 zl. Vrele odporúčame.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vrele prosíme čtených spolupracovateľov a dopisovateľov „Kreštan“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uvereniť v najbližšom čísle.

Mnohí. Majte trpezlivosť, ctení štedrí kresťania, ktorí ste po 25. júna poslali milodary na duchovný pút lurdský, poneváč vy len v mesiaci septembri dostanete modlitby a obrázky. — *Fr. Cach.* Dpp. fran-tiškáni v Trnave a v Malackách. — *Literát.* Veru máte pravdu; „Hlas“ môže kritizovať, ako chce, my preto svojou cestou pôjdeme. Černidlo, papier a pís-mený sú veľmi trpezlivými. Ináč „Národné Noviny“ hersky vypatily ho; uvidíme, ako budú čitatelia platiť. Múdremu je i toto dost. — *Ján Krivek v H.* No viete, všetko má svoje hranice; ešte aj šachterské nohavice. — *Časkovce.* Ešte i to sa vám môže poda-riť, len dúfajte v Boha; a či ste snáď zabudli, že keď Boh dopusí, aj motyka vypustí? — *Ivány (prešp. st.)* Ako že sa máte? My všetci vás pozdravujeme. — *Jožko Lapaj v Trebaticiach.* Veru je to smutná vec! Keď je len ľahšie lenošť, nežli v označenom smere robiť. Preto ale odovzdajte náš srdečný pozdrav sú-sedovi. Nech vás Pán Boh požehná za to, že vám tak záleží na našom zdraví; no tak hrozne to nevy-zerá. — *Čaca. V. R.* Neľakajte sa liberálneho sadla; držte sa toho, čo sme vám poradili. Kunštára pozdra-vujeme; Spolkára tak dobre. — *N. Bojna. V. P.* V poriadku je všetko tak, ako vaše modzgy, z ktorých také utešené myšlienky pošly. — *Viedeň.* V tej veci neni sme sbehi; to sme ale už dávno počuli, že spev, víno a žena nesmú byť falšné. — *Politik v Prešove.* V dobrom šáte pre úrady sú úradskí; v zle spravovanej krajine ale úrady sú pre úradských; ako je to u nás, to i sám uhádnete. — *Sipkové Ján Filigrant.* Vy ste ešte vždy ten starý; toľko ale vi-díme z vašich riadkov, že struny huncútstva ešte lepšie máte natiahnuté, nežli kedysi. — *Krakovany.* O. L. No čo je s tou vecou? Dľa sľubu by ste nám mali ešte písať o tej veci; a či vám p. T. zakázal. Opleckárovi odovzdajte pozdrav. — *Bpešť.* To je stará nóta, že liberáli len toho majú radi, kto s nimi za jeden remeň fahá. — *Lopašov.* Nezadlho sa uzre-me, chce-li to i Boh. Potom sa poshovárime s vami

tak, ako i s Brovčanom a Veselčanom. — *Jozef Neušol.* Veľmi vtipne! Ten chalan už dávno vyšiel na psy tridsiatok; počul som, že vy ešte vždy do toho starého vreca dúchate. — *Myjava. J. J.* Ešte ste ho nezunovali? A červená barvička je kde? To je pekne od vás, že si z toho nič nerobíte. Keby ste nebyvali tak za chrbátom sveta, stalo by sa to.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je uno-vanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví po-štára, aby reklamoval noviny uradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Veď to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osov, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslné.

Budapeštianske obchodné zprávy.

1. **Zbožie.** Pšenica (žito) banátske 00—00. — Od Tisy 12.65—13.45. — Od Pešti 12.60—13.40. — Zадunajské 12.65—13.45.

Raž 8.60—8.80.

Jačmeň na krmenie 0.00—0.00. — Do pá-lenice 0.00—0.00. — Na pivo 0—0.00.

Oves 7.20—7.60.

Kukurica 5.40—5.50.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
23.00	22.40	21.50	20.80	19.90	18.70	17.40	15.60

7½	8
14.00	7.90

Otruby fajnové 4.90, grobovité 4.80.

3. **Strovy.** Veľká biela fizuľa 7.50. — Malá 8.50. Hrach 11.00. — Pšeno 4.75—5.25. Konopné semä 10.50—11.00.

4. **Semä na sejbu.** Červená jatelina 32—40 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 35—24 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 5.75—6.

5. **Hyd a vajca.** Kura 60 kr. — Sliedka 70 kr. — Kapún 1 zl. — Morka 2.80. — Krmená hus 3.60. — Kačka 1 zl. — Krmená kačka 1.50. — Vajca 6—7 kusov 20 kr., 32—34 kusy 1 zl.

6. **Svine.** Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—59 kr.

7. **Telce.** Živé 28—30 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kr. kilogram.

8. **Masť a slanina.** Sviňská v sudoch 65—69 zl. — Bielotabuľová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 66—69 zl.

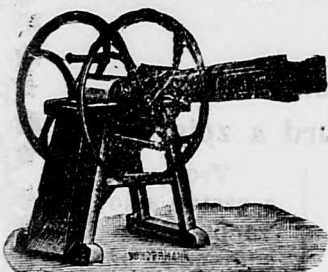
9. **Remeň funtový** od 14—18 kl. teryc 142—144.

10. **Kraviny** vrázkované 5—6 kilové 170—175.

11. Tefaciny bavnavé 10—13 kl. 390—420.
 12. Potrava. Seno. Lúčne seno 1.70—2.40 kr. —
 Slama. Na postielanie 1.30 kr. — Žup 1.70 kr.

MICHAL TRESKOŇ

V Bytči (Nagy-Bittse, Trencsénmegye).

fabrika na hospodárske mašiny, odporúča pp. hospodárom žetúre, sečkovice, mlátačky, rajtáre, triery, rozsievacky, šrotovníky, struhadlá, mašiny na kapustu, mašiny na moržovanie kukurice, pluhy a brány, amer. hrable, mašiny na lámání stro-movej kôry, mačkadlá na slad a borievky, cirkulárne píly, mangle na prádlo, decimálne váhy.

Obrazkové cenníky pošlem na žiadosť franko.

Papier makulatúrový

je k dostaniu u nás; metrický
cent stojí 6 zl. 50 kr.

V živote nebude viac takej zriedkavej
príležitosti za 3.75 zl.
nasledovné výborné veci dostať.

20 kusov

3.75 zl.

20 kusov

3.75 zl.

1 Reform-anker-remontoirské vreckové hodiny, dobre idú s 3 ročnou garanciou; 1 opravd. goldinova refazka, 2 prstene zlatu podobné v najnovšej móde so simlbrillanty, 2 manžetové gombíky, jedna krásna brošňa pre dámy, 3 gombíky na prsa; 1 patentový gombík na krágel, 1 veľmi fajnová ihla na kravatel; 1 držadlo pre tie hodiny, 1 vreckové zrazadlo v etui, 1 blúzová ihla, 1 ceruza, ktorá aj čo okrasa vyšef môže, 4 kunštovné veci, ktoré sú smiešne a ináč by 1 zl. 50 kr. stály.

Týchto 20 kusov do hromady stojí len

3 zl. 75 kr.

Čo nezodpovedá očakávaniu, vďačne sa zamení a tak nič a nereskuruje.

S doberkou od

RABINOWICZA,

Wien I.

Maximilianstrasse 3. K. B.

Krajinský
sústredný sklad kresťanských potravných spolkov.
Budapešť, IX., Ferencz-körút 16.

Telefon 61—59.

Svätého = Gerharda

Telefon 61—59.

TLAČIAREN a VYDAVATEĽSTVO KNÍH

BUDAPEŠŤ, VIII. OKRES, PRÁTER-ULICA 44.

odporúča sa na vystavovanie tlačových dielov a síce: týždenníkov, kníh, cenosťorov obežníkov, povolání kariet oddania sa, tanečných poriadkov, náročných oznamov v utešenej podobe a lacnej cene.

Vidiecke objednávania hneď sa prevedú.

Púť do Lourdu vo sviatok sv. Ruženca.

Pohnutie 25. sept. 1898.

Návrat 8. októbra 1898.

Cesta :

Budapešť—Pragerhof, Cormons Velenceze
Milano Genua, Marseille, Lourd a zpiatky.

Prihlási-li sa 50 osôb III. trieda 100 zl.

"	"	100	"	"	"	95	"
"	"	200	"	"	"	90	"
"	"	300	"	"	"	85	"

Trovy
s cestou a so
zaopatrením
spojené sú už
v tomto.

Obširnejšie vysvetlenie podá a programmy posielá

Dr. FRAŇO ROBIČEK,

farár vo Veľkom Ma' oši hontianska stolica.

Nagymaros (Hontmegye).

☛ Sotrvávanie v Lourde 4 dni. ☛

Stanice oddychu: *Milano—Marseille—Genua.*

Prosíme pozor dať.

☛ V Maďarorságu veľmi je rozšírené v obchode zavratníctvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona,“ ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, zavratníkom trochu na prsty klopol, všemožnými figfami napodobňujú ju a prevádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona,“ proti tomu osvedčujem sa, že v Maďarorságu nedržím ani jednatefa ani podomníka. Opravdivá kosa „sv. Antona“ len u mňa môže sa dostať.

Ctené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobiť bez jedného nástroja, bez kosy. Dobrá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nenie hodná, aby sme ju do ruky chytli. — Každý to dobre vie, a predsa mnohí slepo veria zriedkavými líškavými výrazy vychválenými kosáma týmto dopieravým odpredavačom. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhováča žiadosť kupovačov.

Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť menevaná kosou ľudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Toľkých a takých uznani pôvod je ten, že je ona trváca, ani pritvrda, ani primáká není a podivuhodne ľahká.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, ponevác následkom tohoto obyčajne zmäkne zadná časť kosy.

Vela gazdov následkom chybného kuvania aj tú najlepšiu kosu pokazia. Pri kose „sv. Antona“ nemôže sa to stať, ponevác ona už vo vykuvanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kuvaní aj behom viac dní dobre kosi kosa „sv. Antona“ a po jednom brúsení aj na 150 krokov sa dá s ňou dobre kosiť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci premením.

Ceny kosí „Svätého Antona“.

Zdĺžka cmtrov: 70 75 80 85 90 95 100

Cena kusa zl. l.— 1.05 1.10 1.15 1.20 1.25 1.30 kr.

Amerganský kosový kameň je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Strieborno-ocelová babka s kladivkom v skovadle 85 krajciarov. — Ocelové kosáky „sv. Antona“ po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kosí, franko, pri objednaní 10 kusov jedenásty sa pričíni. **Jozef Sohr v Somogy-Szille.**

Kosa len vtedy je opravdivá, jestli na stupni je môj obranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: **Ocelová kosa sv. Antona Sohra.**

☛ Obrázkový cennoslov zdarma. ☛